

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

11.06.2024

м. Дніпро

№ 54/5-рк/к

Бобринецьке міське комунальне підприємство «Міськводоканал»

(інформація, доступ до якої обмежено)

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України розглянувши матеріали дослідження регіональних ринків у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення проведеного Відділом досліджень і розслідувань в Кіровоградській області

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

(1) З метою здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках централізованого водопостачання та централізованого водовідведення Південно-східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) проведено дослідження діяльності суб'єктів господарювання щодо умов укладених договорів зі споживачами за новими моделями організації договірних відносин на надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, передбачених статтею 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», яким було охоплене, зокрема, Бобринецьке міське комунальне підприємство «Міськводоканал».

2. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

(2) Бобринецьке міське комунальне підприємство «Міськводоканал», ідентифікаційний код юридичної особи - **(інформація, доступ до якої обмежено)**, місцезнаходження: **(інформація, доступ до якої обмежено)** (далі – БМКП «Міськводоканал», Підприємство).

(3) Відповідно до відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності

БМКП «Міськводоканал» є (інформація, доступ до якої обмежено)

- (4) Таким чином, у розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» БМКП «Міськводоканал» є суб'єктом господарювання.

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (5) Відділенням на адресу БМКП «Міськводоканал» було направлено вимогу про надання інформації від 31.01.2024 № 54-02/212.
- (6) Листом від 13.02.2024 № 30 БМКП «Міськводоканал» надало інформацію з копіями підтверджуючих документів.

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

4.1. Об'єкт аналізу монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку

- (7) Визначення монопольного (домінуючого) становища БМКП «Міськводоканал» здійснено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002р. №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика).
- (8) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.2. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (9) У відповідності до пункту 3.1. Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (10) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є БМКП «Міськводоканал».
- (11) Конкретними послугами, які надаються Підприємством, є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – послуги з ЦВ та ЦВВ).

4.3. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

- (12) У відповідності до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців, постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (13) У відповідності до пункту 4.2 Методики, визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації, та цін.
- (14) Послуги з ЦВ та ЦВВ за споживчими характеристиками, умовами споживання та реалізації не є взаємозамінними з будь-якими іншими послугами.
- (15) Таким чином, товаром, щодо якого визначалося монопольне (домінуюче) становище на ринку, є послуги з ЦВ та ЦВВ.

- (16) Відповідно до пункту 4.4 Методики, Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (17) Відповідно до статті 16 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення») підприємство питного водопостачання провадить свою діяльність, зокрема, на підставі таких документів:
- дозволу на спеціальне водокористування або дозволу на користування надрами (у разі використання підземних вод);
  - ліцензію на господарську діяльність з централізованого водопостачання.
- (18) Згідно з пунктом 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» господарська діяльність з надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення підлягає ліцензуванню.
- (19) БМКП «Міськводоканал» провадить зазначену господарську діяльність на підставі:
- **(інформація, доступ до якої обмежено);**
  - **(інформація, доступ до якої обмежено).**
- (20) Згідно з інформацією, наданою БМКП «Міськводоканал» листом від 13.02.2024 № 30, Підприємство є надавачем послуг з ЦВ та ЦВВ в територіальних межах міста Бобринець Кіровоградської області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні БМКП «Міськводоканал».
- (21) БМКП «Міськводоканал» надає послуги з ЦВ та ЦВВ категоріям споживачів населення та бюджетним установам, отже, споживачами послуг Підприємства з ЦВ та ЦВВ є фізичні та юридичні особи.
- #### 4.4. Визначення товарних меж ринку
- (22) У відповідності з підпунктами 5.1 – 5.2 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (23) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним **за умови відсутності конкуренції** внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (24) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» централізоване водопостачання, централізоване водовідведення є сферою діяльності суб'єктів природних монополій.
- (25) Відповідно до Статуту БМКП «Міськводоканал», затвердженого рішенням № 8874 від 09.06.2020 Бобринецької міської ради, Підприємство є унітарним комунальним підприємством, засноване відповідно до рішення Бобринецької міської ради 10.06.2003 № 355 «Про створення комунального підприємства «Міськводоканал». Предметом діяльності Підприємства є:

- централізоване водопостачання та централізоване водовідведення споживачам міста;
- централізоване постачання холодної води, водовідведення (з використанням внутрішньо будинкових систем);
- експлуатація водопровідних і каналізаційних мереж та споруд;
- видача технічних умов, розгляд та видача висновків за планами будівництва зазначених об'єктів підприємств, організаціям та установами всіх форм власності.

- (26) Надавач послуг з ЦВ та ЦВВ, у визначенні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природної монополії, бо виробляє товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії, які не мають товарів замінників.
- (27) Таким чином, товарними межами ринку є послуги з ЦВ та ЦВВ, які, зокрема, надаються Підприємством в результаті здійснення відповідної господарської діяльності, на ринку послуг з ЦВ та ЦВВ в територіальних межах міста Бобринець Кіровоградської області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні БМКП «Міськводоканал».

4.5. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (28) Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (29) Отримання послуг з ЦВ та ЦВВ можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на певній території, на якій розміщені відповідні технологічні мережі, до яких мають можливість приєднатись споживачі.
- (30) Відповідно до інформації, наданою БМКП «Міськводоканал» листом від 13.02.2024 № 30, Підприємство є надавачем послуг з ЦВ та ЦВВ в територіальних межах міста Бобринець Кіровоградської області.
- (31) Отже, територіальними (географічними) межами досліджуваного ринку послуг з ЦВ та ЦВВ, на якому Підприємство здійснює господарську діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є територія міста Бобринець Кіровоградської області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні БМКП «Міськводоканал».

4.6. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (32) У відповідності до пункту 7.1. Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (33) Ринок, на якому протягом певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.
- (34) Протягом лютого-грудня 2022 року та 2023 року БМКП «Міськводоканал» уклало з споживачами договори про надання послуг з ЦВ та ЦВВ, які є діючими станом на травень 2024 року, зважаючи на їх щорічну пролонгацію в передбаченому такими договорами порядку (окрім випадків розірвання договору або випадків його перегляду однією із сторін, коли вона письмово заявить про це іншій стороні договору у встановлений строк) та надавало послуги з ЦВ та ЦВВ.

- (35) БМКП «Міськводоканал» залишається єдиним продавцем послуг з ЦВ та ЦВВ у територіальних (географічних) межах ринку послуг з ЦВ та ЦВВ на території міста Бобринець Кіровоградської області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні БМКП «Міськводоканал».
- (36) Пропозиція послуг з ЦВ та ЦВВ БМКП «Міськводоканал» та попит споживачів на вказані послуги існували на території міста Бобринець Кіровоградської області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні БМКП «Міськводоканал» протягом лютого-грудня 2022 року, 2023 року та січня-травня 2024 року.
- (37) Отже, сукупність товарно-грошових відносин між БМКП «Міськводоканал» та споживачами послуг з ЦВ та ЦВВ в межах території міста Бобринець Кіровоградської області протягом лютого-грудня 2022 року, 2023 року та січня-травня 2024 року (враховуючи чинність дії договорів, укладених зі споживачами про надання послуг з ЦВ та ЦВВ, станом на травень 2024 року, зважаючи на їх щорічну пролонгацію в передбаченому даними договорами порядку (окрім випадків розірвання договорів чи їх перегляду)), де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні БМКП «Міськводоканал» не зазнала істотних змін.
- (38) У зв'язку з викладеним, часовими межами ринку послуг з ЦВ та ЦВВ в територіальних (географічних) межах міста Бобринець Кіровоградської області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні БМКП «Міськводоканал», визначено період лютий-грудень 2022 року, 2023 рік та січень-травень 2024 року.

4.7. Визначення потенційних конкурентів

- (39) Відповідно до пункту 9.1. Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (40) Відповідно до положень статті 5 Закону України «Про природні монополії» ринок послуг з ЦВ та ЦВВ є ринком, що перебуває у стані природної монополії.
- (41) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про природні монополії»:
- природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги) що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);
  - суб'єкт природної монополії – суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії.

БМКП «Міськводоканал» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природної монополії, оскільки провадить діяльність на території Соколівської територіальної громади на підставі **(інформація, доступ до якої обмежено)** та **(інформація, доступ до якої обмежено)**.

- (42) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з ЦВ та ЦВВ, вступ нових суб'єктів господарювання на досліджуваний ринок послуг з ЦВ та ЦВВ, який перебуває у стані природної монополії, є неможливим, що свідчить про відсутність потенційних конкурентів.

4.8. Бар'єри вступу інших суб'єктів господарювання на зазначений ринок

- (43) Відповідно до п. 9.2. Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (44) Адміністративні бар'єри. Бар'єром для вступу потенційних конкурентів на ринок послуг з ЦВ та ЦВВ є адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання суб'єктом господарювання ліцензії на право здійснення господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (45) Економічні бар'єри. Ще одним бар'єром для вступу на ринок послуг з ЦВ та ЦВВ є необхідність наявності у потенційного конкурента потужної матеріально-технічної бази, яка б дозволяла провадити ефективну господарську діяльність на вказаному ринку. Зокрема, суб'єкт господарювання повинен мати у своєму розпорядженні значну кількість необхідного обладнання (трубопроводи, відповідні споруди та устаткування для розподілу і подачі питної води споживачам).

4.9. Установлення монопольного (домінуючого) становища БМКП «Міськводоканал»

- (46) Абзацом другим частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (47) Отже, у розумінні положень абзацу другої частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», становище БМКП «Міськводоканал» за результатами господарської діяльності у період лютий-грудень 2022 року, 2023 рік та січень-травень 2024 року мало ознаки монопольного (домінуючого) на ринку послуг з ЦВ та ЦВВ в межах міста Бобринець Кіровоградської області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні БМКП «Міськводоканал», оскільки у БМКП «Міськводоканал» немає на цьому ринку жодного конкурента.

5. ОБСТАВИНИ ВСТАНОВЛЕНІ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

5.1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (48) Частиною першою статті 19 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення») визначено, що послуги з централізованого питного водопостачання надаються споживачам підприємством питного водопостачання з урахуванням вимог Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» на підставі договору з: підприємствами, установами, організаціями, що безпосередньо користуються централізованим питним водопостачанням; підприємствами, установами або організаціями, у повному господарському віданні або оперативному управлінні яких перебуває житловий фонд і до обов'язків яких належить надання споживачам послуг з питного водопостачання; об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельними кооперативами та іншими об'єднаннями власників житла, яким передано право управління багатоквартирними будинками та забезпечення надання послуг з водопостачання на підставі укладених ними договорів; власниками будинків, що перебувають у приватній власності; індивідуальними і колективними споживачами житлово-комунальних послуг, визначеними Законом України «Про житлово-комунальні послуги».
- (49) Договір про надання послуг з питного водопостачання укладається безпосередньо між

підприємством питного водопостачання або уповноваженою ним юридичною чи фізичною особою і споживачем, визначеним у частині першій цієї статті. Порядок надання споживачам послуг з питного водопостачання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства (частина друга та третя статті 19 Закону «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»)).

- (50) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має наміри отримувати комунальні послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг, врегульовані постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (далі – Постанова № 690).
- (51) До Постанови № 690 були внесені зміни Постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85, **яка набула чинності 04.02.2022**, та Постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2023 № 1405, яка набула чинності 30.12.2023 (далі – Постанова № 690 (із змінами)).
- (52) Постановою № 690 (із змінами) затверджені, зокрема, наступні типові договори про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення:
- типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговування внутрішньобудинкових систем;
  - типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
  - типовий договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення);
  - типовий договір з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
  - типовий колективний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (53) Пунктом 5 Постанови № 690 (із змінами) визначено, що послуги надаються споживачеві згідно з умовами типового договору про надання послуг, що укладається з урахуванням особливостей визначених Законом України «Про житлово-комунальні послуги».
- (54) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» 09.11.2017 № 2189-VIII (далі – Закон № 2189-VIII) **виконавець** комунальної послуги **зобов'язаний** готувати та укладати із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.
- (55) Згідно зі статтею 12 Закону № 2189-VIII надання житлово-комунальних послуг здійснюється **виключно на договірних засадах**. Договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Такі договори можуть затверджуватися

окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).

- (56) Частиною четвертою статті 23 Закону № 2189-VIII визначено, що послуга з централізованого водопостачання надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджується Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (57) Згідно із частиною третьою статті 24 Закону № 2189-VIII визначено, що послуга з централізованого водовідведення надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водовідведення, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (58) Відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону № 2189-VIII з власниками індивідуальних житлових будинків укладаються публічні договори приєднання про надання комунальних послуг, які вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги. При цьому розміщується повідомлення про місце опублікування тексту договору у загальнодоступних місцях на інформаційних стендах та/або рахунках на оплату послуг.
- (59) Відповідно до положень частини другої статті 179 Господарського кодексу України Кабінет Міністрів України, уповноважені ним або законом органи виконавчої влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у випадках визначених законом – затверджувати типові договори.
- (60) Абзацом четвертим частини четвертої статті 179 Господарського кодексу України визначено, що при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли **сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.**
- (61) Абзацом другим частини третьої статті 6 Цивільного кодексу України передбачено, що сторони в договорі **не можуть відступити від положень актів цивільного законодавства**, якщо в цих актах прямо вказано про це, а також у разі, якщо обов'язковість для сторін положень актів цивільного законодавства випливає з їх змісту або із суті відносин між сторонами.

5.2. ФАКТИЧНІ ОБСТАВИНИ

- (62) В ході дослідження ринку надання послуг з ЦВ та ЦВВ Відділенням було проведено аналіз договорів, укладених БМКП «Міськводоканал» із споживачами послуг з ЦВ та ЦВВ (фізичними та юридичними особами).
- (63) Листом від 13.02.2024 № 30 БМКП «Міськводоканал» повідомило, що кількість споживачів з якими укладено договори про надання послуг з ЦВ та ЦВВ становить 3037 абонентів.
- (64) Разом з цим, БМКП «Міськводоканал» листом від 13.02.2024 № 30 повідомило, що текст індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та

централізованого водовідведення опубліковано на офіційному сайті Бобринецької територіальної громади <https://bobrynecka-gromada.gov.ua> 26.04.2022, який є публічним договором приєднання.

- (65) При цьому, на вищевказаному сайті в розділі «Послуги, договори та тарифи» міститься інформація про те, що 11.03.2024 опубліковано оновлену редакцію тексту договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з врахуванням змін внесених постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2023 № 1405 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо оплати житлово-комунальних послуг».
- (66) Крім цього, БМКП «Міськводоканал» в додатках до листа від 13.02.2024 № 30 також надало по одному примірнику копії договору з індивідуальним споживачем приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (приватний сектор) та договору про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення (для бюджетних установ та організацій), які укладаються з фізичними та юридичними особами з 04.02.2022. На сьогодні вказані договори не зазнали змін.
- (67) Тексти вищевказаних договорів на офіційному веб-сайті БМКП «Міськводоканал» не публікувалися.
- (68) Разом з цим, тексти договору з індивідуальним споживачем, приміщення якого є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (приватний сектор) та договору про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення (для бюджетних установ та організацій) на офіційному сайті Бобринецької територіальної громади не публікувалися.
- (69) За результатами аналізу змісту індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, опублікованого на офіційному сайті Бобринецької територіальної громади <https://bobrynecka-gromada.gov.ua>, договору з індивідуальним споживачем приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (приватний сектор) та договору про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення (для бюджетних установ та організацій), укладених БМКП «Міськводоканал» зі споживачами, **виявлено невідповідність** положень цих договорів вимогам типових договорів, затверджених **Постановою № 690 (із змінами)**, про що наведено в Таблицях 1-3.
- (70) Порівняння умов Типового індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та умов індивідуального договору БМКП «Міськводоканал» про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, опублікованого 11.03.2024 на офіційному сайті Бобринецької територіальної громади <https://bobrynecka-gromada.gov.ua>:

Таблиця 1

Умови Типового індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженого Постановою 690 (із змінами)	Умови індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, опублікованого на офіційному сайті Бобринецької територіальної громади https://bobrynecka-gromada.gov.ua в редакції БМКП «Міськводоканал»
--	---

<p>Пункт 36 Розділу «Ціна та порядок оплати послуг, порядок та умови внесення змін до договору»</p> <p>У разі коли споживач вніс плату виконавцю за розрахунковий період не в повному обсязі або більшому, ніж зазначено в рахунку, обсязі, виконавець здійснює зарахування коштів згідно з призначенням платежу, за відсутності призначення платежу - у такому порядку:</p> <p>у першу чергу - в рахунок плати за послуги; у другу чергу - в рахунок плати за абонентське обслуговування.</p>	<p>Пункт 30 розділу «Ціна та порядок оплати послуг, порядок та умови внесення змін до договору»</p> <p>У разі коли споживач вніс плату виконавцю за розрахунковий період не в повному обсязі або більшому, ніж зазначено в рахунку, обсязі, виконавець здійснює зарахування коштів згідно з призначенням платежу, за відсутності призначення платежу.</p>
<p>Пункт 42 Розділу «Права і обов'язки сторін».</p> <p>Виконавець зобов'язаний:</p> <p>8¹) здійснювати перерахунок розміру, нарахованої плати за послуги та/або не нарахування її для споживача протягом тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб за умови отримання заяви та документального підтвердження відповідно до умов договору.</p>	<p>Не передбачено</p>

- (71) Невідповідність договору з індивідуальним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, який опублікований на офіційному сайті Бобринецької територіальної громади <https://bobrynecka-gromada.gov.ua>, полягає у тому, що на відміну від Типового індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженого Постановою № 690 (із змінами), договором БМКП «Міськводоканал»:
- не передбачено яким чином здійснюється зарахування коштів згідно з призначенням платежу, за відсутності призначення платежу, що може призвести до неправильного зарахування коштів і виникнення небажаної заборгованості та до ущемлення прав споживача;
  - не передбачено здійснювати перерахунок розміру, нарахованої плати за послуги та/або не нарахування її для споживача протягом тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб за умови отримання заяви та документального підтвердження відповідно до умов договору, що може призвести до виникнення небажаної заборгованості в період тимчасової відсутності споживача, та порушити його права передбачені законодавством.
- (72) Порівняння умов Типового договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та умов договору БМКП «Міськводоканал» з індивідуальним споживачем приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення

(приватний сектор) від 01.03.2021 №2594, укладеного з фізичною особою (**інформація, доступ до якої обмежено**), який є чинним на сьогодні:

Таблиця 2

<p>Умови Типового договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженого Постановою № 690 (із змінами)</p>	<p>Умови договору з індивідуальним споживачем приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (приватний сектор) в редакції БМКП «Міськводоканал»</p>
<p>Пункт 8 Розділу «Порядок надання та вимоги до якості послуг» У разі виникнення аварії на зовнішніх інженерних мережах постачання послуг виконавець проводить аварійно-відновні роботи у строк не більше семи діб з моменту виявлення ним факту аварії або повідомлення споживачем виконавцю про аварію.</p>	<p>Не передбачено</p>
<p>Пункт 13 Розділу «Облік та послуги» Початок періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку визначається: -за даними електронного архіву в разі отримання з нього інформації щодо дати початку періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку; з дати, наступної за днем останнього періодичного огляду вузла комерційного обліку або зняття його показань в інших випадках. Кінцем періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку є день прийняття на абонентський облік відремонтованого або заміненого вузла комерційного обліку.</p>	<p>Не передбачено</p>
<p>Пункт 14 Розділу «Облік та послуги» Початок періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його втратою визначається з дня, наступного за днем останнього дистанційного отримання показань, або з дня, наступного за днем останнього зняття його показань (в інших випадках). Кінцем періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його втратою є дата прийняття на абонентський облік вузла комерційного обліку, встановленого на заміну втраченого.</p>	<p>Не передбачено</p>
<p>Пункт 15 Розділу «Облік та послуги» На час відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його ремонтом, перевіркою засобу вимірювальної техніки,</p>	<p>Не передбачено</p>

<p>який є складовою частиною вузла обліку, комерційний облік ведеться розрахунково відповідно до Методики розподілу.</p> <p>Початок періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його ремонтом, повіркою засобу вимірювальної техніки, який є складовою частиною вузла обліку, визначається з дати, наступної за днем розпломбування вузла комерційного обліку.</p> <p>Кінцем періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його ремонтом, повіркою засобу вимірювальної техніки, який є складовою частиною вузла обліку, є день прийняття на абонентський облік.</p>	
<p>Пункт 21 Розділу «Ціна та порядок оплати послуг, порядок та умови внесення змін до договору»</p> <p>Плата за абонентське обслуговування нараховується споживачу, який є власником (користувачем) приміщення у будівлі, щомісяця. Початок і закінчення розрахункового періоду для розрахунку розміру плати за абонентське обслуговування завжди збігаються з початком і закінченням календарного місяця відповідно.</p>	<p>Пункт 16 Розділу «Облік та порядок оплати послуг»</p> <p>Оплата послуг здійснюється не пізніше 20 числа місяця, що настає за розрахунковим періодом (місяцем) якщо інше не визначене договором.</p>
<p>Пункт 27 Розділу «Права і обов'язки сторін»</p> <p>Споживач має право:</p> <p>б) отримувати від виконавця штраф у розмірі, визначеному договором, за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновлювальних робіт;</p> <p>8) складати та підписувати акти-претензії у зв'язку з порушенням порядку надання послуг, зміною їх споживчих властивостей та перевищенням строків проведення аварійно-відновлювальних робіт;</p>	<p>Не передбачено</p>
<p>Не передбачено</p>	<p>Пункт 29 Розділу «Права і обов'язки сторін»</p> <p>7) споживач зобов'язаний проводити за власний рахунок ремонт та заміну санітарно-технічних приладів і пристроїв обладнання, пошкодженого з його вини, яка доведена в установленому законодавством порядку</p>

<p>Не передбачено</p>	<p>11) споживач зобов'язаний забезпечувати своєчасну підготовку об'єктів, що перебувають у його власності, до експлуатації в осінньо-зимовий період;</p>
<p>Пункт 28 Розділу «Права і обов'язки сторін» Споживач зобов'язаний: 8) інформувати протягом місяця виконавця про зміну власника будівлі споживача у разі відчуження будівлі шляхом надання виконавцю витягу або інформації з Реєстру речових прав на нерухоме майно;</p>	<p>13) споживач зобов'язаний письмово шляхом подання заяви інформувати виконавця про зміну власника житла (іншого об'єкта нерухомого майна) та про фактичну кількість осіб, які постійно проживають у житлі споживача, протягом 10 календарних днів з дня настання таких змін;</p>
<p>Пункт 30 Розділу «Права і обов'язки сторін» Виконавець зобов'язаний: 17) самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача);</p>	<p>Пункт 31 Виконавець зобов'язаний Не передбачено</p>
<p>Абзац 3 пункту 32 Розділу «Відповідальність сторін за порушення умов договору» Для споживача, що є власником індивідуального (садибного) житлового будинку, пеня не нараховується за умови наявності заборгованості держави за надані населенню пільги та житлові субсидії та/або наявності у споживача заборгованості з оплати праці,</p>	<p>Не передбачено</p>

підтвердженої належним чином.	
<p>Пункт 42 Розділу «Строк дії договору, порядок і умови внесення до нього змін, продовження строку його дії та розірвання» Припинення цього договору не звільняє сторони від обов'язку виконання зобов'язань, які на дату такого припинення залишилися невиконаними, зокрема здійснення перерахунку плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, здійснення остаточних нарахувань плати за послуги та остаточних розрахунків.</p>	<p>Не передбачено</p>

(73) Невідповідність договору з індивідуальним споживачем приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (приватний сектор) БМКП «Міськводоканал» полягає у тому, що на відміну від Типового договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженого Постановою № 690 (із змінами), договором БМКП «Міськводоканал»:

- не передбачено відповідальності за несвоєчасне усунення недоліків у наданні послуг, що може призвести до ущемлення інтересів споживача в частині своєчасного отримання послуги;
- не передбачено відповідальності стосовно початку періоду виходу з ладу та відсутності вузла комерційного обліку, що може призвести до нарахування виконавцем необґрунтовано збільшеної плати за надані послуги та відповідно, додаткових фінансових витрат споживачів у зв'язку з відсутністю у договорах періодів початку та закінчення виходу з ладу вузла комерційного обліку, його відсутності, у зв'язку з його втратою, ремонтом, перевіркою;
- зменшено термін оплати спожитих послуг до 20 числа місяця за розрахунковим на відміну від визначеного терміну не пізніше останнього числа місяця, що є розрахунковим періодом, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів внаслідок позбавлення останніх права розраховуватись за спожиті послуги до останнього числа місяця, що є розрахунковим періодом та призвести до передчасного виникнення у споживача (після 20 числа місяця за розрахунковим) заборгованості за спожиті послуги;
- не передбачено права споживача отримувати від виконавця штраф у розмірі, визначеному договором, за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновлювальних робіт, що позбавляє споживачів можливості отримати від виконавця виплату штрафу за перевищення строків проведення аварійно-відновлювальних робіт, у разі настання зазначеної події;
- не передбачено права споживача складати та підписувати акти-претензії у зв'язку з порушенням порядку надання послуг, що може призвести до недоотримання споживачем можливості вчасно засвідчити факт порушення порядку надання послуги;
- зобов'язано споживача проводити за власний рахунок ремонт та заміну санітарно-технічних приладів і пристроїв обладнання, пошкодженого з його вини, яка доведена в установленому законодавством порядку, що може призвести до порушень прав споживача та ущемлення його інтересів;

- зобов'язано споживача забезпечувати своєчасну підготовку об'єктів, що перебувають у його власності, до експлуатації в осінньо-зимовий період, що може призвести до порушень прав споживача та ущемлення його інтересів;

- зобов'язано споживача письмово шляхом подання заяви інформувати виконавця про зміну власника житла (іншого об'єкта нерухомого майна) та про фактичну кількість осіб, які постійно проживають у житлі споживача, протягом 10 календарних днів з дня настання таких змін, що суперечить умовам типового договору яким передбачено інформувати виконавця протягом місяця, у разі настання таких умов, що може призвести до ущемлення інтересів споживача;

- не передбачено обов'язку та відповідальності водопостачальної організації сплачувати неустойку (штраф) у випадках ненадання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості у визначеному законодавством розмірі, що може призвести до недоотримання споживачами коштів у передбачених законодавством обсягах в разі здійснення перерахунку не за кожен день ненаданих послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості;

- не передбачено права для споживача, що є власником індивідуального (садибного) житлового будинку, що пеня не нараховується за умови наявності заборгованості держави за надані населенню пільги та житлові субсидії та/або наявності у споживача заборгованості з оплати праці, підтвердженої належним чином, що може призвести до нарахування споживачу пені за неоплату послуги у встановлений строк та відповідно до ущемлення його інтересів у вигляді додаткових фінансових витрат;

- не визначений порядок виконання зобов'язань у разі припинення договору, що може призвести до ущемлення інтересів споживача в частині не повного виконання обов'язків виконавця послуг у разі припинення дій цього договору.

- (74) Порівняння умов Типового договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та умов договору БМКП «Міськводоканал» про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (для бюджетних установ та організацій) від 27.07.2023 № 27, укладеного з комунальним некомерційним підприємством «Кетрисанівський центр первинної медико-санітарної допомоги» Кетрисанівської сільської ради, який є чинним на сьогодні:

Таблиця 3

Умови Типового договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженого Постановою № 690 (із змінами)	Умови договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (для бюджетних установ та організацій) в редакції БМКП «Міськводоканал»
<p>Розділ «Порядок надання та вимоги до якості послуг»</p> <p>4. Виконавець забезпечує постачання послуг безперервно з гарантованим рівнем безпеки та значенням тиску.</p> <p>5. Послуги надаються споживачеві безперервно, крім перерв, визначених частиною першою статті 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».</p> <p>Послуга з централізованого водовідведення</p>	Не передбачено

<p>надається у мережі виконавця з мереж споживача за умови справності мереж споживача.</p> <p>6. Виконавець забезпечує відповідність кількісних та якісних характеристик послуг вимогам пункту 1 цього договору на межі внутрішньообудинкових систем будівлі (інженерно-технічних систем приміщення споживача) та зовнішніх інженерних мереж постачання послуг.</p> <p>7. Контроль кількісних та якісних характеристик послуг здійснюється за показаннями вузла (вузлів) комерційного обліку централізованого водопостачання.</p> <p>8. У разі виникнення аварії на зовнішніх інженерних мережах постачання послуг виконавець проводить аварійно-відновні роботи у строк не більше семи діб з моменту виявлення ним факту аварії або повідомлення споживачем виконавцю про аварію.</p>	
<p>Пункт 27 Розділу «Права та обов'язки» Споживач має право:</p> <p>2) без додаткової оплати одержувати від виконавця інформацію про ціни/тарифи, загальну вартість місячного платежу, структуру цін/тарифів, порядок оплати, норми споживання та порядок надання послуг, а також про їх споживчі властивості;</p> <p>3) на відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуг та незаконного проникнення в належне йому житло (інший об'єкт нерухомого майна);</p> <p>4) на усунення протягом строку, встановленого договором або законодавством, виявлених недоліків у наданні послуг;</p> <p>5) на зменшення у встановленому законодавством порядку розміру плати за послуги у разі їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості;</p> <p>6) отримувати від виконавця штраф у розмірі, визначеному договором, за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт;</p> <p>7) на перевірку кількості та якості послуг у встановленому законодавством порядку;</p> <p>8) складати та підписувати акти-претензії у зв'язку з порушенням порядку надання послуг, зміною їх споживчих властивостей та перевищенням строків проведення аварійно-відновних робіт;</p>	<p>Не передбачено</p>

<p>9) без додаткової оплати отримувати інформацію про проведені виконавцем нарахування (з розподілом за періодами та видами нарахувань) та отримані від споживача платежі;</p> <p>10) розірвання договору про надання послуг за умови попередження про це виконавця не менш як за два місяці до дати розірвання договору та допуску виконавця для здійснення технічного припинення надання послуг;</p> <p>11) отримувати без додаткової оплати від виконавця детальний розрахунок обсягу спожитих послуг між споживачами багатоквартирного будинку (для власників (користувачів) приміщення у будівлі);</p> <p>12) звертатися до суду в разі порушення виконавцем умов договору.</p>	
<p>Пункт 30 Розділу «Права та обов'язки» Виконавець зобов'язаний:</p> <p>2) вживати заходів до забезпечення питною водою у разі порушення функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення (аварійні ситуації);</p> <p>3) вирішувати питання, пов'язані з порушенням функціонування систем централізованого водопостачання та водовідведення (аварійні ситуації), відповідно до плану оперативних дій із забезпечення споживачів питною водою у відповідному населеному пункті (районі);</p> <p>4) відшкодувати збитки, завдані споживачу внаслідок порушення вимог законодавства у сфері питної води, питного водопостачання та централізованого водовідведення, що сталося з його вини;</p> <p>5) забезпечувати своєчасність надання, безперервність і відповідну якість послуг згідно із законодавством та умовами договору, зокрема шляхом створення системи управління якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів;</p> <p>6) без додаткової оплати надавати споживачу в установленому законодавством порядку необхідну інформацію про ціни/тарифи, загальну вартість місячного платежу, структуру цін/тарифів, норми споживання, порядок надання послуг, їх споживчі властивості, а також іншу інформацію, передбачену законодавством;</p> <p>7) у міжопалювальний період проводити підготовку об'єктів житлово-комунального господарства до експлуатації в осінньо-зимовий період;</p>	<p>Не передбачено</p>

- 8) розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживача і проводити відповідні перерахунки розміру плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором;
- 9) вживати заходів до ліквідації аварій, усунення порушень якості послуг, що сталися з вини виконавця або на об'єктах, що забезпечують надання послуг та перебувають у його власності (користуванні), у строк, встановлений договором, але не більше семи діб;
- 10) виплачувати споживачу штраф за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт на об'єктах, що забезпечують надання послуг та перебувають у його власності (користуванні), у розмірі, визначеному договором;
- 11) своєчасно реагувати на виклики споживача, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживача у зв'язку з порушенням порядку надання послуг;
- 12) своєчасно та за власний рахунок проводити роботи з усунення виявлених неполадок, пов'язаних з наданням послуг, що виникли з його вини;
- 13) інформувати споживачів про намір зміни цін/тарифів на послуги відповідно до законодавства;
- 14) відшкодовувати збитки, завдані майну, шкоду, заподіяну життю або здоров'ю споживача внаслідок неналежного надання або ненадання послуги та незаконного проникнення в належну йому будівлю (приміщення у будівлі);
- 15) контролювати дотримання установлених міжпівірочних інтервалів для засобів вимірювальної техніки, які є складовою частиною вузлів комерційного обліку;
- 16) прибути на виклик споживача для перевірки якості надання послуги у строк не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення споживача;
- 17) самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку

<p>(штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).</p>	
<p>Пункт 34 Розділу «Відповідальність сторін за порушення умов договору» Виконавець має право обмежити (припинити) надання послуг споживачу в разі непогашення в повному обсязі заборгованості за спожиті послуги протягом 30 днів з дня отримання споживачем попередження від виконавця. Попередження надсилається споживачу рекомендованим листом (з повідомленням про вручення) та за допомогою електронних систем розрахунків споживача (за наявності) або _____.</p> <p>(вказати спосіб)</p>	<p>Абзац 3 пункт 5.1 Розділу «Відповідальність сторін» Виконавець не несе відповідальності за наслідки обмеження (припинення) водопостачання зумовлені порушенням порядку оплати Споживачем наданих послуг централізованого водопостачання, який визначений цим Договором.</p>
<p>Пункт 33 Розділу «Відповідальність сторін за порушення умов договору» У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини</p>	<p>Не передбачено</p>

<p>споживача);</p> <p>Пункт 32 Розділу «Відповідальність сторін за порушення умов договору» У разі несвоєчасного здійснення платежів споживач зобов'язаний сплатити пеню в розмірі _____ гривень, але не більше 0,01 відсотка суми боргу за кожний день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу.</p>	<p>Пункт 5.2. Розділу «Відповідальність сторін» За внесення платежів за надані послуги водопостачання та/або водовідведення з порушенням термінів визначених розділом 8 цього Договору, споживач сплачує Виконавцю пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України, яка діяла в період за який нараховується пеня, за кожен день прострочення.</p>
---	---

(75) Невідповідність договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (для бюджетних установ та організацій) БМКП «Міськводоканал» полягає у тому, що на відміну від Типового договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженого Постановою № 690 (із змінами), договором БМКП «Міськводоканал»:

- не передбачено встановленого порядку надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, відсутність встановлених вимог до кількісних та якісних характеристик послуг, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді ненадання послуг/надання їх не в повному обсязі або надання неналежної якості;
- не передбачено законодавчо встановлених прав споживачів на відшкодування збитків, на отримання послуг у відповідній кількості, на зменшення розміру плати за послуги, на складання актів-претензій, звернення до суду за захистом своїх порушених прав та інтересів, на розірвання договору, на отримання інформації про нарахування плати за послуги, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді неможливості отримання передбаченого законодавством відшкодування за невиконання/неналежне виконання виконавцем послуг покладених на нього обов'язків та неможливості захисту власних прав та інтересів;
- не передбачено законодавчо встановлених обов'язків виконавця послуг, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді неотримання або отримання не в повному обсязі чи неналежної якості послуг, неможливості отримання передбаченого законодавством відшкодування за невиконання/неналежне виконання виконавцем послуг покладених на нього обов'язків, не здійснення перерахунку вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості;
- не передбачено обов'язку та відповідальності водопостачальної організації сплачувати неустойку (штраф) у випадках ненадання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості у визначеному законодавством розмірі, що може призвести до недоотримання споживачами коштів у передбачених законодавством обсягах в разі здійснення перерахунку не за кожен день ненаданих послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості;
- не передбачено умови про те, що загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу, та використання подвійної ставки Національного банку України, що може призвести до стягнення пені у розмірах, які

перебільшують розміри, передбачені законодавством, витрати зайвих коштів споживачами, що матиме наслідком ущемлення інтересів споживачів.

- (76) БМКП «Міськводоканал» виклавши умови індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, договору з індивідуальним споживачем приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (приватний сектор) та договору про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення (для бюджетних установ та організацій), що є діючими, у наведених редакціях, що не відповідає положенням чинного законодавства, а саме умовам типових договорів, затверджених Постановою № 690 (із змінами), які діяли на момент укладення цих договорів, **звужило коло прав споживачів та власної відповідальності виконавця послуг за порушення умов цих договорів.**
- (77) Типові договори є формою регулювання договірних відносин у сфері господарювання, вони застосовуються для спрощення процесу укладання конкретних господарських договорів та визначення бажаної, з точки зору держави, моделі договірної зобов'язання. **Головною ознакою типових договорів є їх обов'язковість.**
- (78) Отже, БМКП «Міськводоканал» повинно було укладати договори з індивідуальним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання (без обслуговування внутрішньобудинкових систем) та договори про надання послуг з централізованого водопостачання зі споживачами відповідно до типових договорів, затверджених Постановою № 690 (із змінами) не відступаючи від їх змісту, тобто не зменшуючи обсягів прав споживача та власної відповідальності за порушення умов цих договорів та не включати в умови договорів, умов не передбачених чинним законодавством.
- (79) З огляду на зазначене, дії БМКП «Міськводоканал», які полягають в укладанні протягом лютого-грудня 2022 року, 2023 року індивідуальних договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, договорів з індивідуальним споживачем приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (приватний сектор) та договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення (для бюджетних установ та організацій), що є діючими, в редакції, що не відповідає положенням чинного законодавства, а саме редакції типових договорів, затверджених Постановою № 690 (із змінами), можуть призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.

6. АНТИКОНКУРЕНТНІ НАСЛІДКИ ДІЙ БМКП «МІСЬКВОДОКАНАЛ»

- (80) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (81) Унаслідок укладення зі споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які не відповідають умовам типових договорів, затверджених Постановою № 690 (із змінами), зменшилися обсяги прав споживачів та власної відповідальності виконавця послуг за порушення умов договору, включено в договори умови, не передбачені чинним законодавством, що може призвести до порушення прав та ущемлення інтересів споживачів.
- (82) Така поведінка БМКП «Міськводоканал» є можливою лише внаслідок відсутності

вибору для споживачів інших виконавців послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

- (83) З огляду на зазначене, завдяки ринковій владі, БМКП «Міськводоканал» має можливість нав'язувати споживачам умови договорів, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів послуг.
- (84) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монопольну владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

7. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ БМКП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» ДІЙ ЗА УМОВ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ

- (85) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умови, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.
- (86) Унаслідок вчинення БМКП «Міськводоканал» дій, які полягали в укладанні зі споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які не відповідають умовам типових договорів, затверджених Постановою № 690 (із змінами), тим самим зменшивши обсяги прав споживачів та власної відповідальності як виконавця послуг за порушення умов цих договорів, включення в договори умов, не передбачених чинним законодавством, його привабливість для споживачів могла б різко зменшитися і тому за умов існування значної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є можливість вибору у споживачів, БМКП «Міськводоканал» істотно втратило б свою ринкову частку та, як наслідок, прибуток.

8. ВИСНОВКИ

- (87) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (88) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем за умовами пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (89) Враховуючи, що БМКП «Міськводоканал» протягом лютого-грудня 2022 року, 2023 року та січня-травня 2024 року на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в територіальних (географічних) межах м. Бобринець Кіровоградської області, де розташовані мережі, що перебувають у господарському віданні БМКП «Міськводоканал», має ознаки монопольного (домінуючого) становища, його дії, які полягають в укладанні зі споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які не відповідають умовам типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого

водовідведення» в редакції постанов Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 та від 29.12.2023 № 1405 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690», містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

- (90) Відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Враховуючи наведене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (із змінами), адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає такі обов'язкові до розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Бобринецькому міському комунальному підприємству «Міськводоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи **(інформація, доступ до якої обмежено)**) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунути причини виникнення цього порушення і умови, що йому сприяють шляхом:

- укладення із споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у відповідності до вимог чинної редакції типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (зі змінами);
- інформування споживачів, з якими укладено договори про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, умови яких не відповідають типовим договорам про можливість переукладання та/або внесення змін у відповідності до типового договору.

Зазначаємо, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень цих рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України не розпочинатиме провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **упродовж двох місяців з дня їх отримання** з наданням документів, підтверджуючих виконання рекомендацій.

Голова адміністративної колегії

Лариса ГРЕЧАНА